

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 51. årgang Nr. 3/2017

*Vandrefalken hekker
Skattejakt
ØVs etablering*

Slaget om skogbruket i Oslomarka står nå

Av Helga Gunnarsdóttir

Det var en gledens dag for alle som bruker Oslomarka da markaloven ble vedtatt i Stortinget våren 2009. Men det var ett stort skår i gleden; skogbruket var unntatt fra loven. Som et plaster på såret ble vern av eventyrskoger tatt inn som en egen paragraf, og den såkalte markaforskriften i skogbruksloven som regulerer skogbruket i Oslomarka skulle revideres og tilpasses formålet i markaloven som *er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett.*

I åtte år har Marka-organisasjonene vært på drivere for at markaforskriften skal revideres og tilpasses bedre hensynet til friluftsliv, naturopplevelse og biologisk mangfold. Så plutselig, første uka i fellesferien, sendte landbruks- og matminister Jon Georg Dale (Frp) revidert forskrift på høring. Intensjonen i forslaget synes å være å gjøre det lettere for skogeieren å gjennomføre hogst uten innblanding fra brysomme Marka-organisasjoner og forvaltningen. Det mest alvorlige i forslaget er følgende:

- Forslaget er ikke tilpasset til eller forankret i markaloven, kun skogbruksloven.
- En del miljøkrav som før var juridisk bindende er fjernet og det vises i stedet til frivillig sertifisering eller andre skogforskrifter.
- Skogeieren kan sette i gang flatehogst på inntil 10 dekar uten en gang å søke kommunen.
- Planlagte flatehogster mellom 10 og 30 dekar i Østmarka (50 da nord i Nordmarka) blir kun meldepliktige, og uten krav om godkjenning og vedtak i kommunen. Marka-organisasjonenes muligheter til å klage på vedtak blir illusoriske.

- Skogoppsynets tidligere og viktige oppgaver som veiledere og kontrollører er redusert.

Som Gjermund Andersen i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) uttalte midt i sommerferien: «Blir dette vedtatt, er det slutt på NOAs mulighet til å påvirke skogbruket i Marka. All forvaltning vil foregå på skogbrukets banchalvdel».

Men det er håp i hengende snøre! I en debatt om forvaltningen av skogen i Oslomarka i slutten av august, var partiene V, SV, MDG og Ap klare på at forskriften må tilpasses markaloven og hensynet til Markas brukere og ikke bare skogbruket. H tonet i liten grad flagg og sa at de avventer høringa, samtidig som de forsvarte bygging av flere skogsbilveier. Sp var som forventet på skogbrukets side. De mente dessuten at hogst av gammelskog var et viktig klimatilstand, noe de ikke har belegg for. Da det var knyttet spenning til hvordan en eventuell regjering utgått av Ap og Sp ville håndtere saken, ble Ap utfordret på dette. Aps mann i debatten, Fredrik Mellem, svarte: «Vi vil ikke inngå kompromisser med Sp angående Marka».

Når dette leses er valget over, men høringsfristen går først ut 7. oktober. Ukene framover blir svært viktige for forvaltningen av Norges mest helsebringende skog. Både privatpersoner og organisasjoner må engasjere seg og sende inn høringssvar. Sammen med mange andre organisasjoner, vil Østmarkas Venner arbeide aktivt for å endre markaforskriften til fordel for det enkle friluftsliv, biologisk mangfold og naturopplevelse.

Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand, 1112 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdóttir
Assisterende redaktør: Bjarne Røsjo
e-post: heggunna@online.no

Forsidebilde: Høst i Østmarka. Foto: Espen Bratlie
Grafisk design, repro og trykking: 07 Media – 07.no
Opplag: 4 500
Frist for stoff til neste nr. er 1. november 2017

Høstmøte Østmarkas Venner

Østmarkas Venner inviterer til et spennende høstmøte.
Tema annonseres senere.

Foto: Espen Bratlie

Tirsdag 31. oktober kl. 19:00 på Skullerudstua

Tradisjonen tro byr vi på kaffe og noe å bite i!

Alle er hjertelig velkomne til et spennende møte!

For nærmere informasjon om tema og program
følg med på www.ostmarkasvenner.no

Styret i Østmarkas Venner 2017–2018

Leder: Helga Gunnarsdóttir 959 92 349

Sigmund Hågvær 917 14 510
Bjarne Røsjo 908 45 997
Ingunn Lian Nylund 949 82 006
Johan Ellingsen 909 21 568

Nestleder: Kjell Erik Sandberg 996 39 686

Kristin Lund 957 09 166
Varamedlemmer: Bente Lise Dagenborg 419 22 941
Bjørnar Thøgersen 416 25 025
Haakon Aaen 926 19 007

Medlemsregister og regnskap: Ingunn Lian Nylund 949 82 006
E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no

Guidet tur til Rausjømarka

Hva: Guidet tur med Even Saugstad
Hvor: Oppmøte på parkeringen ved Bysetermåsan
Hvem: Østmarkas Venner
Når: Søndag 24. september 2017 kl. 10:30–15:00

Østmarkas Venner inviterer til en guidet tur med Østmarkabokforfatter og tidligere Sandbakken-vert Even Saugstad.

Turen starter fra Bysetermåsan og går opp til tårnet på Kjerringhøgda, hvor den som ønsker kan ta turen opp i Branntårnet og skue over den fremtidige nasjonalparken. Turen går videre via kjempesteinen ved Bakermåsan til Rausjøgrenda og Øvresaga. Det blir flere stopp underveis med orientering og informasjon om plassene og Rausjøgrenda.

Turen går videre til Børtervann, og tilbake til Rausjø skole hvor det blir lang rast med orientering om blant annet bever, naturreservatet, mm.

Etter rasten kan den som vil følge guiden tilbake via blåsti over demningen i Mosjøen, gjennom Mosjøkastet og til en merkelig nå gjengrodd vei. De som vil raskere tilbake, går veien til Bysetermåsan.

Vi anbefaler godt fottøy, klær etter vær, og en matpakke til rasten.

Alle er hjertelig velkommen.
Arrangementet er gratis og det er ingen påmelding.

Rausjøgrenda omkring 1910. Til venstre ligger den såkalte Bygningen hvor den store skogseiendommen ble styrt fra. Veien og tømmerrenna som gikk ned til Børtervann i bakgrunnen. (Foto: Ski historielag)

Følg med for oppdatert informasjon på www.ostmarkasvenner.no

Vandrefalken ruger på eggene i april 2017. Foto: Kjell Isaksen (Bymiljøetaten, Oslo kommune).

Vandrefalken hekker i Østmarka

Tekst: Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth og Runa Madsen

Vandrefalken var nesten borte som hekkefugl i Norge på 1970- og 1980-tallet. Etter en del år med gledelig vekst i bestanden, har arten nå reetablert seg i mange av sine gamle hekkeområder. I Oslo var det ikke kjent noen hekking av vandrefalk overhode, før et par hekket i en bergvegg i Østmarka i 2016 og 2017!

Vandrefalken hadde gått kraftig tilbake blant annet på grunn av miljøgifter og menneskelig etterstrebelse, og i Akershus var arten trolig fraværende som hekkefugl fra rundt 1970 til 1996. Falkene i Østmarka ble registrert første gang 10. april 2016, da en av oss (RM) var på tur i skogen i Oslos del av Marka. De to falkene ble sett og hørt ved en bergvegg

både denne og neste dag. Som biolog (KI) og naturoppsynsleder (ØSK) i Bymiljøetaten i Oslo kommune, dro vi ut til området noen dager senere for å finne ut om falkene hadde etablert seg i bergveggen. Falkeparet var i området fortsatt, og det var tydelig at de hadde sett seg ut denne bergveggen som sitt hjem for de neste månedene.

De fire ungene er snart flygedyktige og klare til å forlate reirhylla. Foto: Kjell Isaksen (Bymiljøetaten, Oslo kommune).

Utover i hekkesesongen besøkte vi alle tre jevnlig området for å følge med i utviklingen i hekkingen. Fra langt hold kunne vi gjennom teleskop og lange teleobjektiver overvåke aktiviteten uten å forstyrre fuglene. På et bilde tatt under et rugeskift i mai er minst tre, kanskje fire, egg synlige på hekkehylla i berget. Den 31. mai kom én hvit, dunkledt unge til syne på hylla, idet hannen kom med mat og ungen ble føret av hunnen. De andre eggene klekte av en eller annen grunn ikke – kanskje var de ubefruktede. Ungen vokste jevnt og trutt, og den ble sist sett på hekkehylla i begynnelsen av juli.

Ny hekking i 2017

Det var spenning knyttet til om fuglene ville gå til hekking i området også i 2017. Allerede i slutten av mars ble det registrert et vandrefalkpar i området, og 20. april lå en fugl og ruget. De hadde nå lagt egg i et gammelt ravnereir, på ei hylle i berget som ga bedre beskyttelse mot vær og vind enn der de hekket i 2016. I slutten av mai ble det sett to–tre unger i reiret. Noen dager senere ble det klart at hele fire egg var klekt. Ungene vokste raskt, og det ble etter hvert ganske trangt på hylla i berget. I siste halvdel av juni begynte ungene å hoppe rundt utenfor reirhylla, og de ble flygedyktige i slutten

For første gang er det påvist at det hekker vandrefalk i Oslo kommune. Dette fant sted i Østmarka i 2016 og 2017. Foto: Kjell Isaksen (Bymiljøetaten, Oslo kommune).

av måneden. Alle fire ungene kom så vidt vi vet på vingene. Det er et meget godt hekkeresultat!

Både i 2016 og 2017 ble det som sannsynligvis var Østmarka-fuglene sett inne i bebyggelsen i Oslo en rekke ganger etter hekketiden. I 2016 ble en voksen fugl og en unge av året sett sammen i august–september i toppen av «Oxertårnet» på Økern/Haraldrud (tidligere også kjent som «Alcateltårnet»). I 2017 er en voksen fugl (en hann) sett sammen med to årsunger i august samme sted. De to siste ungene kan ha trukket bort eller oppholder seg andre steder i nærområdet.

Første hekking i Oslo?

Vi har ikke funnet noen konkrete opplysninger om tidligere hekkinger av vandrefalk i Oslo kommune i databaser eller eldre litteratur. De siste 15 årene er det regelmessig observert vandrefalker i Oslo sentrum. Fuglene har hatt mer eller mindre faste utkikksposter på høye bygninger. Det er først og fremst om høsten og vinteren fuglene har blitt sett, men det er også gjort en del observasjoner om våren og sommeren. Dette inkluderer noen få observasjoner av voksne fugler sammen med flygedyktige ungfugler i siste halvdel av juli, like etter hekketiden. Disse fuglene kan stamme fra hekkel plasser utenfor Oslo.

De fleste vandrefalker trekker ut av landet om høsten, men noen blir igjen i områder med god byttedyrtilgang. Det er nok nettopp byttedyrene (bl.a. byduer) som gjør byen til et attraktivt sted for falkene. I tillegg kommer de mange høye, klippeliknende bygningene, der de kan sitte uforstyrret og følge med på omgivelsene.

Sårbare for forstyrrelser

Vandrefalker er sårbare for forstyrrelser fra mennesker i hekkeområdet. Bergveggen de har etablert seg i ligger i et populært turområde med mye menneskelig aktivitet – særlig utover våren og sommeren. Denne aktiviteten er ikke forenlig med hekking av vandrefalk. For å skjerme falkene fra forstyrrelser og gjøre det mulig for dem å gjennomføre vellykket hekking, innførte Bymiljøetaten restriksjoner på ferdse len i området i hekketiden både i 2016 og 2017. Området ble stengt av med sperrebånd, for at ingen uforvarende skulle gå for nær reirplassen. Det ble også hengt opp informasjonsplakater langs sperringen, som forklarte bakgrunnen for tiltaket.

Bymiljøetaten har drevet regelmessig oppsyn ved hekkel plassen, blant annet for å veilede brukerne av området. Det er også andre fugleinteresserte som har fulgt med på forløpet av hekkingene på trygg avstand. Tiltakene for å skjerme falkene fra forstyrrelse har blitt møtt med stor grad av forståelse og velvilje, noe vi vil benytte anledningen til å takke brukerne av området for.

Kanskje vil vandrefalkene forsøke å hekke i det samme området også i kommende sesonger. For at de eventuelt skal lykkes med det, er det viktig at de ikke blir utsatt for unødige forstyrrelser i hekkeområdet i hekketiden. Hvis mange kjenner til hvor hekelokaliteten er, øker dette faren for at det blir for mye forstyrrelser. Vi har derfor valgt å ikke angi hvor hekkingene har funnet sted, noe som er i tråd med Miljødirektoratets retningslinjer for håndtering av sensitive artsdata.

– «Hyllest til Østmarka» flytter grenser

ØVs jubileumsbok har fått en fantastisk anmeldelse i tidsskriftet Naturen: Den flytter grenser for hva naturbøker kan være, ved sin personlige tone og ved å bevege seg ubesværet mellom biologi, landskapskjærlighet, lokalhistorie og miljøkamp, skriver Markus Lindholm.

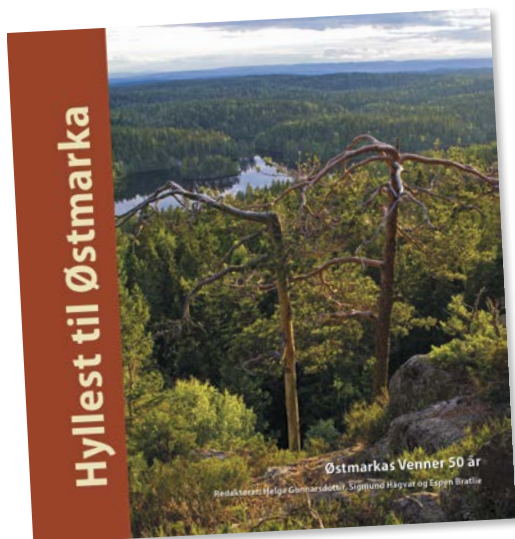
Markus Lindholm, som er forsker ved Norsk institutt for vannforskning (NIVA), skriver i anmeldelsen at boka er blitt noe mye mer enn man kunne forvente av en jubileumsbok.

– Bøker om vakker natur og nasjonalparker har ofte flust med flotte fotos, mens teksten gjerne er mindre forseggjort. Sjangeren har

dermed en tendens til å generere støvsamlere og «coffee table books» – ok for noen minutters adspredelse, men ikke mer. Så ikke med dette verket! Hyllest til Østmarka bør saumfares av alle med planer om lignende verk, for den er et oppkomme av ideer og gode tekster, slik det kan bli når mange møtes i kjærlighet til et landskap, skriver Lindholm.

Fra venstre: Sigmund Hågvar, Helga Gunnarsdóttir og Espen Bratlie jobbet i mer enn et år med redigeringen av jubileumsboka. Bildet er fra lanseringen 8. november 2016. Foto: Steinar Saghaug.

Jubileumsboka kan kjøpes på utvalgte salgssteder, som du finner informasjon om på ostmarkasvenner.no. Boka kan også bestilles ved å fylle ut bestillingsskjemaet på Østmarkas Venners nettside. Ordinær pris for boken er kr. 390. Medlemmer får boken til 350,- ved bestilling på nett, og ved kjøp av boken på våre arrangementer.

Naturen er Norges eldste populærvitenskapelige tidsskrift. Det har som mål å publisere aktuelle artikler av høy kvalitet innenfor naturvitenskap, og er et bindeledd mellom forskere og publikum. Artiklene favner både nasjonal og internasjonal naturvitenskapelig forskning.

En personlig tone

Markus Lindholm konstaterer i anmeldelsen at ØV har lagt vekt på en personlig tone, og både dikt og tekster geleider leseren inn i enkeltmenneskers lange liv med Østmarka, slik at nærheten mellom natur og enkeltmenneskers liv blir synlig. Enkelte kapitler karakteriseres som «rene tekstperler», som

Kjersti Dyrhaugs minner om barndommens turer i Østmarka med faren sin.

I anmeldelsen omtales også Ivar Johannes Knais artikkel om fotojakten på den nyetablerte ulveflokk, nydelige naturdikt blant annet av Sigmund Hågvær, og personlige minner fra mennesker som har delt et liv i skogsglede øst for hovedstaden, i svært personlige vendinger. Andreas Baumbergers spenstige turforslag og Sverre M. Fjellstads fabelaktige beretninger om Østmarkas dyreliv blir også nevnt.

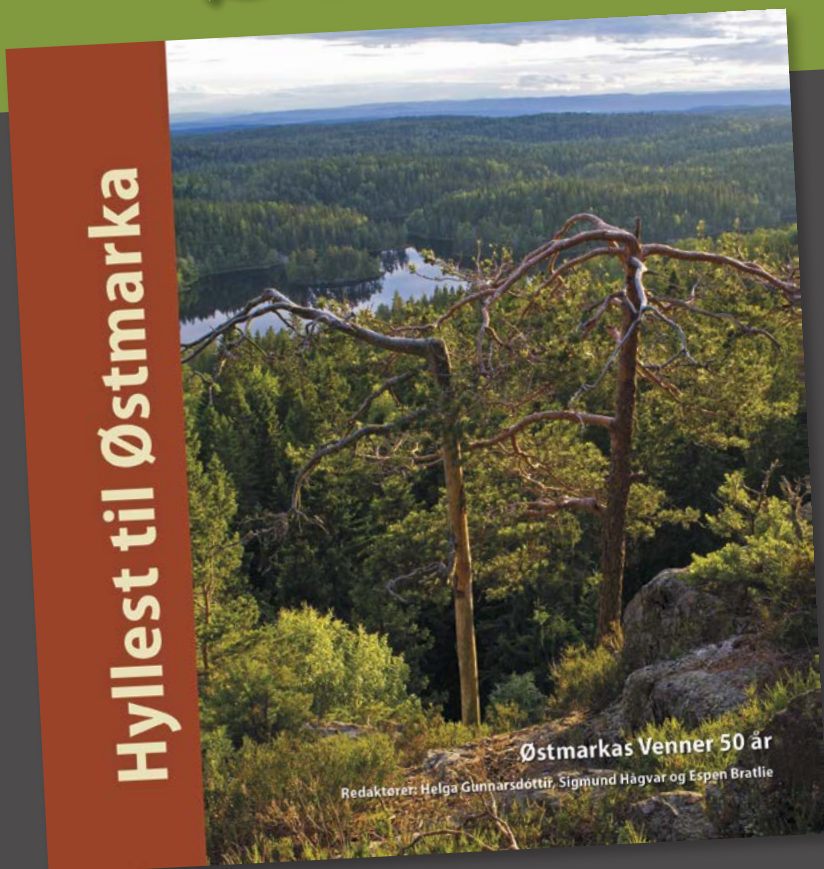
Boka «... vil trolig bli stående som en klassiker for dette særegne naturområdet – kanskje også som forspill til vedtak om etablering av Østmarka Nasjonalpark», konkluderer Lindholm.

Morsomt og rørende

- Det er både morsomt og rørende å lese Lindholms hyllest til boka vår og konstatere at han har forstått og formidlet våre intensjoner med boka, sier bokredaktør og ØV-leder Helga Gunnarsdóttir.
- Det vi ville, var nemlig å få fram mange stemmer som kjenner Østmarka og formidler Østmarkas natur og dens betydning «slik at nærheten mellom natur og enkeltmenneskers liv blir synlig». Eller som Sverre M. Fjellstad ville sagt det: Dette er om bok om mennesket i naturen. Jeg oppfordrer alle som ikke har skaffet seg boka til å kjøpe den, tilføyer Gunnarsdóttir.

Hele anmeldelsen kan leses i tidsskriftet eller på Naturens nettsider (krever betaling) på adressen https://www.idunn.no/natur/2017/03/oestmarka_hvaforneoe.

Praktbok om Østmarka!

Ny bok om Østmarkas natur og dens betydning for friluftsliv og naturopplevelse.
Mange bidragsytere, blant andre Sverre M. Fjelstad med flere tekster og egne bilder.

Boka kan kjøpes på utvalgte steder eller bestilles direkte fra Østmarkas Venner.
Se våre nettsider for nærmere informasjon. www.ostmarkasvenner.no
Pris: 390,-. Medlemmer får boken til medlemspris 350,- ved bestilling på nett,
og ved kjøp på våre arrangementer. Innbundet, 307 sider

Til Sarabråten i fakkelskinn

Hva: Kveldstur med kulturelt og historisk innhold

Hvor: Ulsrud parkering - Sarabråten

Hvem: Sarabråtens venner i samarbeid med Østmarkas Venner

Når: Torsdag 21. september 2017; start mellom kl. 18:30 og 20:00

Sarabråtens venner ønsker nok en gang velkommen til å gå i fakkelskinn etter Thomas Heftyes gamle vei inn til den en gang så fasjonable eiendommen på østsiden av Nøkle vann. Du starter turen når du selv vil, mellom 18:30 og 20:00 fra parkeringsplassen ved Ulsrudvann/Østmarksetra.

Flere hundre fakler viser vei inn i den trolske høstkvelen. Underveis byr arrangørene på historisk informasjon og underholdning for liten og stor. Sangkoret Freidig synger langs veien til Sarabråten.

Ved Ulsrudvann (Folkehjelp-hytta) vil det være et informasjonstorg med stands fra ulike lokale marka- og friluftsansjoner. Her kan du også få kjøpt mat og drikke.

På tunet ved ruinene etter Sarabråten ønskes du velkommen av lur-spill, ikke ulikt det Heftye selv gjorde for sine gjester for 150 år siden. Her serveres det kaffe og saft, og to store griller er tent, så de som ønsker det kan ta med mat til grilling. Her vil du også få noen historiske filmgodbiter fra Østmarka.

Alle er hjertelig velkommen.
Arrangementet er gratis og det er ingen påmelding.

*Lurblåsere anno 2015, slik Heftye ønsket velkommen til Sarabråten i 1870.
Foto: Steinar Saghaug.*

Følg med for oppdatert informasjon på www.ostmarkasvenner.no

Skattejakt ved Sarabråten

Tekst og foto: Espen Bratlie

Terrenget rundt Sarabråten ble for rundt 100 år siden en arena for skiaktiviteter om vinteren. Det ble anlagt hoppbakker og arrangert renn. Mange mennesker var samlet, og spor ligger i dag gjemt i skogbunnen. Men uten bruk av metalldetektor, er gjenstander umulig å finne.

Oslo Skiklub anla hoppbakke syd for Sarabråten, på østsiden av Nøklevann i Oslo, i 1898. Det første offisielle Sarabråt-rennet ble trolig holdt i 1900, og fram til 1918 hoppet man i den lille Sarabråt-bakken. I flere år ble det arrangert landsrenn, som var en stor publikumsattraksjon. Hopprennet ble kalt Østkantens eller Østmarkas Holmenkollrenn.

I 1907 var det 300 deltakere og nær 3000 tilskuere. Hoppplengdene var rundt 30 meter. Etter hvert ble dette for lite, og klubben bygget en større bakke med stillas i skråningen nord for veien opp mot Mariholtet, like øst for veidelet ved Sleppa. Dette var en 50-meters bakke, og første renn her ble holdt i 1919.

750 gram metall på 3 timer. Spiker, korker, metallfolie, kapsler fra gamle melkeflasker, biter av bly, kjetting, deler av jern og en flaskeåpner. Myntene og jakkemerket øverst til venstre.

Erik søker og lytter etter utslag på metalldetektoren.

Jeg har ikke metalldetektor selv, eller har metallsøking som hobby. Derfor etterlyste jeg på Facebook-siden «Østmarka» etter noen med kunnskap og utstyr, og flere meldte seg. Erik Neegaard fra Nordstrand var godt kjent i Østmarka, og en vårdag etter at telen hadde gått møttes vi ved Sarabråten. Han hadde med sin datter Mia som assistent. På forhånd hadde jeg innhentet tillatelse for bruk av metallsøker fra Oslo kommune ved By- miljøetaten, som er grunneier.

Letingen begynner

Vi følger veien videre sydover fra Sarabråten mot bekken fra Hauktjern. Vel 50 meter før denne aner vi et grustak eller en steinhaug på venstre side. Ovarennet var oppe i skrå-

ningen med start kanskje helt oppe ved stien til vannbassenget, eller rett under. Ovarennet krysset veien og hoppet var på nedsiden, med Nøkle vann som slette. Rett ovenfor der selve hoppet må ha vært, er en liten skrent i terrenget bygget opp med stein og jevnet ut.

På gamle fotografier står folk samlet på begge sider av unnarennet. Hvor selve bakken var, er ganske lett å se i den tette granskogen. Erik har en god metalldetektor som med lydsignaler og angivelse i centimeter viser punkt og dybde for metallfunn. Søkeren kan også med en tallverdi på displayet fortelle hva slags metall den gir utslag på.

Vi starter høyt oppe på den ene siden av unnarennet. Og det tar ikke lang tid før vi får utslag. Jeg stikker en spade på oversiden av funnstedet, vender jordlappen fram og lager et hull. Erik tar fram en pinpointer for finsøking – det er en 25 cm lang stav som stikkes ned i jorda. Denne piper når den er i direkte berøring med metall. Men nei, det var kun en rusten spiker. Og spikere skulle det bli mange av. Trolig var selve hoppet i snø stivet opp med planker. Til slutt legger jeg jordlappen tilbake og trækker på.

Igjen piper det! Utslaget sier at det ligger metall vel 10 cm dypt. Alle funnene vi gjør ligger 5–10 cm ned i bakken. Rundt oss er det tett plantet granskog. I løvskog hadde gjenstander ligget på 15–20 cm etter så mange år. Fram med spade og finsøker, og i svart jord finner vi et jakkemerke med nål! Et uventet funn. På merket leser vi «Dodge Brothers – Automobiler». Bilmerket Dodge med den kjente stjerne logoen.

Mia finsøker med en pinpointter der Eriks metalldetektor har gjort utslag. Mellom dem ser vi bakken.

Hopprenn i 1922. Foto: Anders B. Wilse/ Norsk Folkemuseum

*I ovarennet rett før hoppkanten. Hopprenn i 1922.
Foto: Anders B. Wilsel Norsk Folkemuseum*

På samme sted i dag. Ingvild Bratlie i fin stil.

Det piper, vi graver

Men det er mynter jeg håper å finne. Med årstall fra da bakken ble brukt for hundre år siden. Det piper og vi graver. 3 timers søk ga 750 gram metall: Spiker, korker, metallfolie, kapsler fra gamle melkeflasker, biter av bly, kjetting, deler av jern, flaskeåpner og mynter. Den første mynten er en 50-øre merket av tidens tann. Vi jubler! I skogen leser jeg årstallet til 1956, og jeg tror først at bakken også ble brukt etter utbyggingen av Bøler. Men nei, hjemme med lupe ser jeg at det faktisk står 1926. Så da ble bakken brukt etter 1919 til gutte- og skolerenn. Noe også fotografier viser.

Jeg håper på en eldre mynt før vi gir oss. I et siste søk høyt opp på venstre side i unna-rennet finner vi en 5-øre fra 1914. Fra det tidsrommet da Sarabråt-rennet ble arrangert. Hvor mye var 5-øre verdt den gang? Og kunne man kjøpe mat og drikke under hopprennet?

Jeg er sikker på at skattejakt med metalldektektor er en veldig spennende og interessant hobby. Selv om de aller fleste funn er metallskrot, så kan neste pip være noe riktig stort. Fornøyde går vi hjemover med dagens fangst. Etter fotografering av gjenstandene sender jeg jakkemerket til Erik for hans private museum over egne funn, men myntene beholder jeg selv.

PS: Under arbeidet med denne artikkelen får jeg videresendt en e-post. Der forteller Pål A. Johansen om funn av fem gamle mynter, fra 1878 til 1931, og to lommekniver.

Sarabråten-kveld på Bøler

Hva: Spennende foredrag om Sarabråten-området
Hvor: Bøler kirke, konfirmantsalen
Hvem: Sarabråtens venner i samarbeid med Østmarkas Venner
Når: Torsdag 9. november 2017 kl. 19:00

Sarabråtens venner inviterer til en helaften med innslag om Sarabråtens historie og naturen i området. Lars Rogstad, leder i Sarabråtens venner, forteller om Sarabråtens historie. Zoolog Petter Bøckman orienterer om beveren i Nøkle vann.

Knut Helge Midtbø, leder av Østensjø historielag, forteller historien bak Milorg-bautaen og om nye funn om hva som skjedde i februar og mars 1945.

Det vil også bli presentasjon av innkomne bilder til fotokonkurransen «Sarabråten i mitt hjerte».

Thomas Heftye jr. med kone og sønn foran sin staselige bolig på Sarabråten i 1903.
Foto: Fra Heftyefamiliens album.

Fullt program vil bli lagt ut på Østmarkas Venners nettsider (www.ostmarkasvenner.no)

Enkel servering. Gratis inngang. Alle er hjertelig velkommen, ingen påmelding.

Petter Bøckman er zoolog ved Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo. Han er kjent for å dele sin kunnskap og lidenskap for natur og dyr med stort engasjement.
Foto: UiO.

Foto: Espen Bratlie

Lengsel

Av Sigmund Hågvar

Noe natur skal være avsides,
langt vekk fra alt.
Ekte natur,
der bare regn og sol trengs
for at alt skal være i orden.

Fri natur,
der du selv kanskje blir fri.
Stor natur,
der du selv blir liten,
men hvor problemene krymper sammen med deg.
Og du går. Vandrer langt.
I en rest av det som en gang *var* verden.

Taper vi de siste villmarker,
er bare lengselen tilbake.

Boligbyggingen på Bøler (bildet) og Lambertseter gikk hardt utover friluftsområdene på Oslos østside. Da turen kom til Skullerud i 1964, gikk alarmen. Foto: Oslobilder.no, Widerøes Flyveselskap / Otto Hansen.

ØV ble etablert for å kjempe mot asfalteringen av Østmarka

Tekst: Bjarne Røsjo

Det var et ufyselig regnvær, men likevel fant 65 ivrige markavenner veien til Rustad-saga om kvelden 8. november 1966. De skulle nemlig etablere Østmarkas Venner og ta opp kampen mot den pågående amputeringen av skogen vår. Vi skylder dem stor takk, for uten deres initiativ kunne Østmarka i dag vært en blek og asfaltert skygge av seg selv.

Osломarka har alltid hatt mange venner, men den har også vært under et nærmest konstant press fra grupper som ville bruke Marka til noe «nyttig». Den tallmessig største protesten mot utbyggerne kom allerede i 1946, da mellom 30 000 og 40 000 mennesker demonstrerte på Rådhusplassen i Oslo mot

Oslo Lysverkers planer om å bygge kraftgater tvers gjennom Nordmarka. Protestaksjonene førte ikke fram, og bystyret vedtok med to stemmers overvekt at de såkalte Holsledningene fra Hol Kraftverk i Hallingdal skulle bygges.

Det midlertidige styret som ble valgt på ØVs konstituerende møte bestod av (fra venstre): Jacob Langli, Terje Aarnes, Arne Finstad, Staff Iversen (vara), Reidar Eriksen (formann), Thorleif Kleve, Arne Kristiansen, Øyvind Hvalby og Finn Jensen samt Hugo Sandberg, som ikke var tilstede da bildet ble tatt. Foto: Ukjent.

Landet skulle bygges, krigen hadde skapt et samhold som fikk nordmenn til å løfte i flokk, og mange flyttet fra landsbygda til byer og tettsteder. Fra slutten på annen verdenskrig og fram mot ca. 1970 opplevde Norge en eventyrlig vekst på nesten alle områder i samfunnslivet. Men mot slutten av 1950-årene ble det også stadig klarere at en økende befolkning og en rask teknisk utvikling førte med seg noen ulemper. Det oppstod blant annet et stadig sterkere press på naturen og naturressursene. Dette førte til at Norge fikk *Lov om naturvern* i 1954, med en åpning for opprettelse av nasjonalparker. Også opprettelsen av Statens naturvernråd i 1955 bidro til at naturvernarbeidet

i Norge fikk et løft. Naturvernforbundet var blitt etablert allerede i 1914 for å drive med klassisk naturvern, og på 1960-tallet begynte forbundet å jobbe med et bredere spekter av saker.

Utbyggingen i pressområdene fortsatte likevel nokså ufortrødent, og på 1950-tallet begynte utviklingen av landlege Bøler og Lambertseter til drabantbyer. I 1964 begynte boligbyggingen også på Skullerud, omtrent samtidig med en voksende motstand mot omleggingen til industrielt skogbruk i Oslo-marka. Nå begynte mange friluftslivsinteresserte mennesker på Oslos østkant å frykte at dette skulle bære helt galt av sted,

og en av dem var Østmarka-traveren Reidar Eriksen fra Etterstad. Han ble så bekymret at han i 1966 tok initiativ til en underskriftskampanje, som på rekordtid fikk stor oppslutning.

De første avisoppslagene

Eriksen fikk med seg ti andre ildsjeler og etablerte et arbeidsutvalg som skulle forbedre etableringen av en venneforening for Østmarka. Et av medlemmene i utvalget var AP-politikeren Arne Finstad, som ikke la fingrene imellom da han ble intervjuet i Arbeiderbladet i oktober 1966:

Så snart det bare antydes et eller annet som kan bety et aldri så lite innhogg i friarealene i Oslos nord- eller vestmark, skrikes det voldsomt opp. Friarealene må ikke røres – de er byens lunger! heter det. Skjer noe liknende i østlige bydeler, hører man faktisk ikke det minste pip til protest. Derfor er Østmarka etter hvert blitt stadig mer og mer amputert, snart har man ytterst lite igjen, hvis utviklingen skal fortsette som hittil. Derfor er det nødvendig med å reise en opinion også der. Vi trenger Østmarka! Og vi trenger den som rekreasjonsområde mer enn noen annen mark, for det er mot øst byen vokser, – det er her man vil få den største befolkningskonsentrasjonen om noen år.

Finstad fortalte i intervjuet at en tverrpolitisk aksjon var i ferd med å vokse fram. I 1965 hadde lokale foreninger av Det norske Arbeiderparti i de østlige bydeler «vendt seg til byens myndigheter med oppfordring om å få en plan for utnyttelsen og bevaringen av Østmarksområdene». Responsen på dette hadde vært laber, og dermed ble det nødvendig å ta et eget initiativ. Aktivistene ut-

formet et opprop og inviterte folk som var på søndagstur til å skrive under, fortalte Arbeiderbladet:

Folk som var på tur i Østmarka søndag og som kom innom noen av utfartsstedene, imøtekom spontant oppfordringen om å skrive seg som medlemmer i «Østmarkas Venner». Ikke minst spontan var oppslutningen av turgåere som gjestet det nye, populære utfartsstedet Mariholtet ved Elvåga. – Ja, dette skal vi være med på, var omkvedet så langt Arbeiderbladets medarbeider kunne oppfatte det.

Krevde fastsatte byggegrenser

Arbeiderbladet publiserte også et utdrag av oppropet, slik at leserne kunne få et inntrykk av hva Østmarkas Venner ville arbeide for:

- Det er meget viktig å få fastsatt byggegrenser så marka blir skånet mest mulig
- Naturen må bevares uten for store inngrep ved for eksempel snauhogst m.v.
- Forlengelsen av lysløypa til Sandbakken
- Bygging av hoppbakker og slalåmbakker på egnede steder
- Frigjøring av vann for bademuligheter
- Bygging av serveringssted på Mariholtet og andre steder hvor det trengs
- Skraperudtjernet med omgivelser må bevares for bade- og friluftsliv
- Platå på Skullerudfjellet bør settes i stand som sole- og utsiktsplass
- Arbeid for samlingssteder for sportsfolk i marka, til felles hygge, også hverdagskvelder.

Initiativtakerne var i det hele tatt flinke til å få oppslag i pressen. I et leserinnlegg i Gamle Aker Budstikke 4. november 1966

inviterte arbeidsutvalget til konstituerende møte i Østmarkas Venner (ØV) fire dager senere. I innlegget het det blant annet:

Det er mange mennesker som søker til Østmarka som den senere tid har følt seg urolige og usikre på hva det skal bli til med marka, ikke minst fordi det ennå ikke er fastsatt grenser for boligbyggingen og ikke innledet noe regionalt samarbeide med nabokommunene som grenser til Østmarka, for å sikre marka. Den underskriftskampanje som i kort tid har vært satt i sving har da også på en tydelig måte vist hvor befolkningen står i denne sak. Oslo vil være trist, kjedelig og usunn hvis man ikke har store nok områder til mosjon, friluftsliv og avkobling.

Smekkkfullt på Rustadsaga

Arbeidsutvalget hadde åpenbart truffet en nerve, for fremmøtet om kvelden 8. november var over all forventning. Dagbladet skrev dagen etter at Rustadsaga kafé var smekkkfull da Østmarkas Venner ble konstituert. Bevertningsstedet var i parentes bemerket mindre på den tiden enn i dag, slik at 65 mennesker var mer enn nok til å rettferdiggjøre bruken av adjektivet «smekkkfull».

Av ØVs eget referat framgår det at Reidar Eriksen åpnet møtet og holdt en tale der han fremhevet at man måtte se framover og gå inn for et positivt og fruktbringende samarbeid for å bevare og trygge Østmarka. I referatet står det også at «På tross av et ufyselig vær var det gode frammøte et bevis på hvilken levende interesse saken er omfattet med».

Det konstituerende møtets viktigste oppgave var å utpeke foreningens første styre,

Fakta om etableringen av ØV

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget som forberedte etableringen av ØV hadde følgende medlemmer:

Reidar Eriksen, Vålerenga;
Terje Aarnes, Reidar Nygaard og
Arild Mikkelsen, Nordstrandshøgda;
Finn Jensen, Manglerud;
Arne Finstad, Oppsal;
Trygve Deborg, Lambertseter;
Hugo Sandberg, Bogerud;
Jacob Langli, Bøler;
Thorleif Kleve, Klemetsrud;
Petter Holst, Oppsal.

som ble valgt med akklamasjon. Reidar Eriksen var selvskraven som styrets formann. Dagbladet kunne etterpå fortelle at det nyvalgte styret fikk i oppgave å utarbeide organisasjonens lover, verve medlemmer, skaffe penger – og komme på talefot med myndigheter og private skogeiere. I Dagbladets referat heter det videre:

I den seinere tid har boligbyggingen forsynt seg mer og mer av Østmarka. Nå må det settes en grense, sier «vennene». – Hit, men ikke lenger! Heslige blokker og annen konsentrert bebyggelse står allerede ved foten av Rustadsaga. Men det er ikke bare fra Oslo-siden at Marka angripes, nabokommuner som Lørenskog, Skedsmo, Enebakk og Ski bygger fra hver sin kant.

ØVs første formann, Reidar Eriksen, fotografert sammen med daværende formann Kai Ekanger utenfor Skullerudstua under Østmarka-helgen i september 1989. Østensjø Janitsjarorkester i bakgrunnen. Foto: Magnus Aasnes.

Det forberedende arbeidsutvalget hadde satt opp 12 punkter i et forslag til et foreløpig arbeidsprogram, og det første punktet gikk på å arbeide for fastsetting av byggegrenser så Marka skulle bli skånet mest mulig. Etter en lang diskusjon ble det enighet om at det fremlagte forslaget skulle bli gjenstand for nærmere drøfting i styret. Foreningens primære oppgave må være å frede Østmarka, mente Arne Kristiansen. Den årlige kontingenten ble fastsatt til fem kroner, og mange av de fremmøtte tegnet seg straks som medlemmer.

Det første ordinære styremøtet fant sted allerede ni dager senere, 17. november, hjemme hos styremedlemmet Øivind Hvalby i Oberst

Rodes vei på Nordstrandshøgda. Styret nedsatte et arbeidsutvalg som skulle utarbeide et forslag til ØVs arbeidsoppgaver og legge det fram på neste møte. I tillegg ble flere andre viktige spørsmål diskutert, som medlemskap i Oslo og Omland Friluftsråd (OOF), innstifting av «Østmarkas dag», og opprettelse av en egen ungdomsavdeling. Terje Aarnes og Finn Jensen fikk i oppdrag å utarbeide retningslinjer og forslag til ungdomsavdelingens oppgaver og form, og neste møte ble avtalt to uker senere.

Dermed var Østmarkas Venner i gang med arbeidet som vaktbikkje for de unike skogområdene øst for Oslo. Da styret la fram sin

første årsberetning i 1967, hadde organisasjonen 476 individuelle medlemmer, 440 familiemedlemmer samt 72 lag og foreninger. Dessuten hadde en rekke borettslag med til sammen over 8000 medlemmer tegnet kollektive medlemskap.

Vennene møttes i Marka

Finn O. Jensen (1928-2015), som var til stede på det konstituerende møtet og ble ett av ØVs første styremedlemmer, tok vare på mange av avisutklippene og ØV-dokumentene som danner grunnlaget for denne artikkelen. Da han ble intervjuet i mars 2014, husket han fortsatt godt forhistorien til etableringen.

– Reidar Eriksen hadde truffet Terje Aarnes, som var en nabo av meg, og hatt en lengre prat med ham. De var enige om at det skjedde mye som truet Østmarka, ikke minst i forbindelse med boligbygging, og slik fikk de ideen om å danne en venneforening. Det første de gjorde var å utforme oppropet og sette i gang underskriftskampanjen på stuene i Østmarka, forteller Jensen, som vokste opp på Nordstrand og senere flyttet til Manglerud.

Kampanjen samlet vel 600 underskrifter, og dette ga Eriksen og Aarnes troen på at det var grunnlag for å starte en venneforening. Det var på dette tidspunktet Jensen ble involvert i arbeidet.

– Aarnes visste at jeg var en ivrig markabruker, og derfor kom han til meg og spurte om jeg var interessert i å være med på å danne denne foreningen. Det var jeg selvfølgelig, og min første oppgave var å planlegge det konstituerende møtet sammen

Finn Jensen under ØVs 40 års-jubileum i 2006, da han ble utnevnt til æresmedlem. Foto: Steinar Saghaug.

med Aarnes og Eriksen. Arbeidsutvalgets første møte var i Vålerenga menighetshus, og der ble vi enige om å innkalle til møte på Rustadsaga 8. november 1966. Innkallingen var et enkelt, maskinskrevet A4-ark som ble hengt opp på stolper og informasjonstavler i drabantbyene langs Østmarka og i Nordstrand-området, forteller Jensen.

ØSTMARKAS VENNER
 har til formål å bevare Østmarka
 som friluftss- og rekreasjonsområde
 og å legge grunnlaget for et mange-
 sidig sports- og friluftsliv.

Kontingenten er kr. 5.- for enkelt-
 medlemmer, og kr. 10.- for familier.

Betal kontingenten i nærmeste bank
 på denne blankett, – eller send
 blanketten til

ØSTMARKAS VENNER
 Lyngveien 37 – Simensbråten

BANKGIROKVITTERING
 TIL BANKGIRONR.: 1500.100.513

ØSTMARKAS VENNER

FRA Finn O. Jensen
Emil Korsmos Vei 19
Oslo 6

TIL DEKNING AV:
 Kontingent 1968

KR. 5.-

INNBETALT DEN: 1968

BANKENS UNDERSKRIFT

Det min/vår
 girokonto 8641367

Betalingsnummer
 signatur

Til
 frimerke
 Porto for
 innbetaling

*Finn O. Jensen betalte sin
 første medlemskontingent til Østmarkas Venner i 1966.*

Finn O. Jensen satt først som styremedlem i to år, men så måtte han takke for seg. Han jobbet nemlig med salg av Volvo Penta båtmotorer, og det var vanskelig å kombinere styrevervet med de mange reisedagene. Men Jensen glemte aldri kjærligheten til Østmarka, og både han og kona Gerd fortsatte som medlemmer i alle år. På 1990-tallet kom Jensen tilbake som styremedlem og gjorde en flott innsats i mange år. Da ØV feiret sitt 40 års-jubileum i 2006, ble han utnevnt til æresmedlem.

Trådte sine barnsben i Østmarka

Finn O. Jensens kjærlighet til Østmarka begynte allerede da han var barn, ikke minst fordi faren var flink til å ta ham med på tur. Han ble etter hvert medlem i Ørnepatruljen i t. Nordstrand Speidertropp, som var flit-

tige brukere av ei hytte inne ved Sølvdobla.

Det var planene om en storstilt utbygging ved Skullerud som utløste Jensens engasjement på 1960-tallet, og i ettertid var han – med rette – stolt over å ha vært med på etableringen av Østmarkas Venner. Han var også veldig glad da Markaloven omsider ble vedtatt i 2009, for markagrensen har vært en viktig sak for både ham og de andre styremedlemmene helt siden etableringen i 1966.

– Men det hjelper ikke så mye å ha en markagrense, hvis ingen bryr seg om hvordan det ser ut på innsiden av grensen. Jeg er blant annet veldig skeptisk til denne syklingen som er blitt så utbredt, og nå skal det til og med sykles om vinteren. Det er dessverre

Oddvar Rolstad var med på etableringen av ØV i 1966, og er fortsatt observatør i styre og æresmedlem i organisasjonen. Foto: Steinar Saghaug.

altfor mange syklistar som ikke tar hensyn til andre enn seg selv, sa Jensen.

– Tror du det er behov for Østmarkas Venner også i de neste 50 årene?

– Ja, det er jeg ikke et øyeblikk i tvil om! Men at vi klarer å bevare Østmarka, er jeg ikke så sikker på. Det er særlig én ting som skremmer meg, og det er at mange ungdommer heller sitter på senteret med Playstation istedenfor å komme seg ut i skauen. Det er ikke sikkert at de som kommer etter oss, er like opptatt av Marka som vi var. Da blir det også vanskeligere å bevare Marka, svarte Finn O. Jensen.

Tannlege og vervemester

Blant deltakerne på stiftelsesmøtet i november 1966 var det ikke bare Finn O. Jensen som bevarte et livslangt medlemskap i Østmarkas Venner. Også Kai Ekanger var der – han ble senere styreleder og er godt kjent for Nytt fra Østmarkas lesere, blant annet som primus motor bak det årlige minnearrangementet ved Milorg-bauten på Sarabråten.

Også den opprinnelige odølen Oddvar Rolstad (født 1928) kom til stiftelsesmøtet, etter at han hadde fått øye på en av plakatenes med innkalling. Rolstad ventet imidlertid noen år før han ble aktiv i organisasjonen, for ved stiftelsen hadde han nettopp etablert

seg som tannlege med praksis på Bøler. Dessuten hadde han kone og to små sønner, og livet var rett og slett for travelt til å bli aktiv i organisasjonslivet. Men det skulle han ta igjen senere, for Rolstad har hatt tillitsverv i Østmarkas Venner kontinuerlig etter at han kom inn i styret i 1978. Da gikk han rett inn i vervet som styrets nestformann, i tillegg til at han ble medlem av forretningsutvalget og løype- og adkomstutvalget.

I tillegg til at Rolstad har vært en søyle i organisasjonsarbeidet, er han antakelig også ØVs fremste medlemsverver gjennom tidene. Hans personlige rekord er 58 nye medlemmer i løpet av én dag ved Østmarksetra. Til sammen må han ha vervet mange hundre medlemmer, og dermed har han vært sentral i å gjøre ØV til den slagkraftige organisasjonen den er i dag. Da Rolstad ble utnevnt til æresmedlem i 2004 holdt daværende styreleder Steinar Saghaug en munter tale der han blant annet påstod at tannlege Rolstad pleide å ta et solid grep med tanga rundt visdomstanna på alle nye pasienter. Så kom spørsmålet: «Er du medlem i Østmarkas Venner?».

– Det der var bare noe Steinar fant på, men det er sant at jeg har vervet mange medlemmer på kontoret. Jeg hadde nemlig bedt søster om å spørre nye pasienter om de var medlem, når hun likevel skulle notere personalia på dem, forteller Rolstad.

– Steinar har også påstått at jeg er den eneste norske tannlegen som er sosialist. Jeg er nå ikke så sikker på det, og jeg har aldri vært aktiv i noe politisk parti. Men jeg er nok preget av oppveksten på et småbruk i Odalen, for i den bygda var det mye fattigdom.

Det påstås at det bare fantes én hundrekroning i Odalen før krigen, og den gikk på omgang blant skogeierne! tilføyer Rolstad.

Oddvar Rolstad har også vært medlem i Skiforeningen, hvor han satt 20 år i markakomiteen. Dessuten har han vært tillitsvalgt i Oslo og Omland Friluftsråd i en årrekke, og der fungerte han blant annet som et bindeledd mellom OOF og ØV. Han var også med på etableringen av ØX i 1984, sammen med Kjell «Stakan» Staxrud. Nå er Rolstad æresmedlem i både ØV og OOF, i tillegg til at han er tildelt Skiforeningens sølvnl for stor innsats gjennom en årrekke.

– Det var raust av Skiforeningen å gi meg den sølvnåla, for jeg har faktisk kjeftet ganske mye på dem. Skiforeningen har alltid vært mest opptatt av Nordmarka og desto mindre interessert i Østmarka, avslører Rolstad.

– *Hvordan tror du Østmarka ser ut om nye 50 år?*

– Jeg er optimist, så jeg tror den er omtrent som i dag! Jeg tror ikke at markagrensen vil bli vesentlig endret, men det forutsetter nok at Østmarkas Venner og andre verneorganisasjoner fortsetter å stritte imot. Det snakkes ofte om at Oslo-området skal få en voldsom befolkningsvekst i årene som kommer, omtrent som om det skulle være en naturlov. Men jeg forstår ikke hvorfor vi på død og liv skal bli så veldig mange mennesker i dette området. Dette er faktisk noe politikerne kan påvirke både i den ene og den andre retningen hvis de vil. Og da må vi ta vare på Marka vår, for det er jo bred enighet om at Marka er en av de tingene som gjør det fint å bo i Oslo, sier Rolstad.

Spøkelseshistorier fra Oslomarka

Nå kommer det en bok full av helt sanne spøkelseshistorier fra Østmarka og Oslomarka forøvrig.

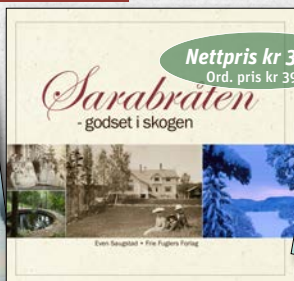
Det er Even Saugstad, som tidligere har gitt ut boka «Østmarka fra A til Å» og bok om Sarabråten, som nå har samlet historier og sagn under tittelen «Mystikk og overtro i Oslomarka».

Fra Østmarka blir vi blant annet lovet historier om gjenferd på Losby, fandens lykteskinn ved Nøkle vann, og gravfølget på Vangen-veien. Hvis alt går etter planen vil den nye boka komme ut fredag 13. oktober. Og datoen er *ikke* tilfeldig valgt, sier forfatteren.

Even Saugstad kommer med ny bok i høst.

Aktuelle markabøker:

Du får bøkene i bokhandelen og på www.frie-fugler.no eller på tlf 909 21 575 (OBS: Østmarkas Venner-pris ved nett-/tlf-bestilling)

Barnas dag på Sandbakken

Hva: Familiearrangement
Hvor: Sandbakken Sportsstue
Hvem: Vertskapet på Sandbakken i samarbeid med Østmarkas Venner og flere
Når: Lørdag 7. oktober 2017 kl. 12:00–16:00

Sandbakken Sportsstue gjentar suksessen fra i fjor med å arrangere Barnas dag. Sandbakken vil denne dagen være arena for forskjellige aktiviteter og underholdning for barn. Det blir både sjonglering, hundekjøring og hundekos. Hundekjøring har begrenset kapasitet.

Det blir også i år solgt pølser ved bålpanne (medbrakt grillmat er ikke tillatt). Stua åpner kl. 10:00, med mulighet for kjøp av deilig hjemmebakst og drikke.

Mer informasjon om adkomst etc. finner du på Sandbakkens nettsider www.sandbakken-sportsstue.no

Velkommen til en trivelig dag i skogen!

*Trollbundet publikum på Barnas dag i 2016.
Foto: Sandbakken Sportsstue.*

Hundekjøring var et populært innslag under Barnas dag på Sandbakken i fjor. Foto: Privat.

Sidesprang til ukjente stier i Hauktjern friluftslivsområde

Hva: Tur på ukjente stier
Hvor: Hauktjern friluftslivsområde
Hvem: NNV Oslo sør i samarbeid med Østmarkas Venner
Når: Søndag 17. september 2017 kl. 12:00–15:00

Opplev eventyrlige Østmarka i høstdrakt. Ta et sidesprang, vekk fra turveiene der alle går.

Søndag 17. september merker vi en sti gjennom spennende eventyrskog i Hauktjern friluftslivsområde. Vi inviterer forbipasserende til å prøve et sidesprang fra turveien ved Sarabråten ved Nøkle vann. Ved Kroktjern byr Naturvernforbundet og Østmarkas Venner på kaffe, saft og kjeks ved bålet. Vi tar gjerne en prat om Østmarka og skogens verdi som turområde og om biologisk mangfold.

Du går turen selv langs den merka stien og starter når det passer mellom 12:00 og 14:30. Klokka 15:00 slukkes bålet og merkene tas ned. Ta på sko etter værforholdene. Alle er velkommen til å prøve en ny tur.

*Kom og slå av en prat
ved vakre Kroktjern; vi
har kaffen klar.
Foto: Steinar Saghaug.*

Følg med for oppdatert informasjon på www.ostmarkasvenner.no

Ny skigard og parsellhager møter turfolk ved Sørli. Foto: Helga Gunnarsdóttir

Gode tiltak i nærskogen

Østmarkas Venner har i mange år ivret for flere gode tiltak i Østmarkas nærskoger. Etter at bystyret i Oslo i fjor høst vedtok Behovsplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er nå flere av tiltakene i ferd med å bli gjennomført i regi av Bymiljøetaten.

Sørli besøksgård

Plassen Sørli mellom Haraløkka og Nøkle vann skal bli besøksgård for barn og ungdom. Bymiljøetaten rehabiliterer nå bolighuset både inne og ute og tilknytter det til vann- og avløpsnett. Den gamle fjøsen og låven skal også tas i bruk og både små og store husdyr blir etter hvert å treffe på beite. Ny skigard er på plass og i skråningen ned mot Nøkle vann er det nå etablert parsellhager. Interessen for parsellhagene var så stor at

flere er på venteliste. Bymiljøetaten skal drifte gården med egne ansatte. Vi gleder oss stort til at Sørli besøksgård åpner sine dører.

Gjenåpning av etterlengtet turvei

Både Miljøprosjekt Ljanselva og ØV har lenge arbeidet for at turveien langs Skrape-rudtjern, som har vært stengt i mange år, skal gjenåpnes. Arbeidet ble endelig prioritert i budsjettet for 2017 og et krevende anleggsarbeid for å rassikre fjellveggen er nå i gang.

Toaletter på badeplasser

Nye toaletter har blitt eller blir satt opp på Kattisa og Bråten ved Nøkle vann og ved badeplassen ved Ulsrudvann. Badeplassene blir også rustet opp.

HG

Anleggsarbeidet på Skullerud Skistadion er i gang. Foto: Helga Gunnarsdóttir.

Fase to av Skullerud idrettsanlegg

Som kjent ble planforslaget for Skullerud Skistadion lagt ut på offentlig høring våren 2015. Østmarkas Venner (ØV) gav sin støtte til at det etableres et oppgradert skianlegg på Skullerud selv om vi var bekymret for flomsletta og en del andre naturforhold. ØV mener at tiltaket er spesielt viktig for barn og ungdom i Oslo sørøst, og særlig viktig for Rustad IL, som gjør en meget verdifull jobb og har trent under kummerlige forhold i mange år. Tiltaket er også viktig for Skiforeningens skiskole for barn.

Det er generelt byggeforbud i Marka, men idrettsanlegg etter en reguleringsplan kan få dispensasjon. Dispensasjon til Skullerudanlegget, er gitt av fylkesmannen og departementet og det er kjørt en grundig planprosess. Arbeidet med å utvikle Skullerudområdet

til en bedre skistadion startet opp sommeren 2017 og er ikke så omfattende som den opprinnelige planen. Bymiljøetaten har tilpasset planen til budsjettet og endret deler av forslaget slik at det blir mer skånsomt. Blant annet blir det ikke skiløype i flomsone øst for Ljanselva.

Alle parter er opptatt av at anleggsarbeidet gjøres så skånsomt som mulig og Rustad IL og Bymiljøetaten er innom området så å si hver dag for å følge med. Østmarkas Venner anmoder alle om å ha tålmodighet mens anleggsarbeidet pågår. Områdene bli sådd til med mest mulig steds egen vegetasjon, og både løypene og stadionområdet blir fine å bruke for å gå på ski og for turer i nærområdet.

HG

SpeiderhytteTuren 2017

Hva: Hyggelig tur for turinteresserte unge og voksne
Hvor: Åtte speiderhytter i Østmarka
Hvem: Speiderne i samarbeid med Østmarkas Venner
Når: Lørdag 14. oktober 2017 mellom kl. 09:00-18:00

Lørdag 14. oktober inviterer speiderne til besøk på åtte speiderhytter i Østmarka. En fin anledning til en flott tur i Østmarka. Lang eller kort tur, det velger du selv.

Hyttene Bysetra, Totemkoia, Pøsebua, Torsmosen, Blåhaug, Sølvstua, Tårnet og Oterstua vil være bemannet for publikum denne dagen.

Alle som ønsker kan delta, og får utdelt et oversiktskart med informasjon om hyttene og når de er bemannet. Det kan kjøpes et turpass til kr. 200, som dekker et merke per hytte som besøkes. Hvis alle åtte hyttene besøkes, får deltakeren også et gullmerke/årstallsmerke.

Turpasset fås kjøpt ved start på Skullerud, Oterstua, Blåhaug, Bysetermosen og Bysetra. Passet dekker også enkel bevertning på de fleste hyttene – og en turkopp, inkludert drikke.

Det blir satt opp buss fra Skullerud kl. 09:00 til Bysetermosen for dem som vil parkere bil eller kjøre kollektivt til og fra Skullerud. Om du ønsker busstransport, er det påmelding via Østmarkas Venners nettside: www.ostmarkasvenner.no. Det tas forbehold om at det blir nok påmeldte til bussen!

For mer informasjon og forslag til korte og lange turer, se nett- og FB-sidene til Østmarkas Venner: www.ostmarkasvenner.no.

Velkommen på tur
i vakre Østmarka!

Åtte av Østmarkas speiderhytter.
Foto: Speiderne.

Følg med for oppdatert informasjon på www.ostmarkasvenner.no

Historisk vandring på Losby Gods

Hva: Omvisning

Hvor: Losby Gods

Hvem: Losby Gods i samarbeid med Østmarkas Venner

Når: Søndag 19. november 2017 kl. 13:00

Losbys Gods er stolte over sin historie og tilbyr oss også i år en spennende reise gjennom godset og Losbydalens fortid. Vi blir tatt med inn i den gamle delen av godset, og det blir en vandring gjennom salongene samtidig som det blir gitt et tilbakeblikk til svunne tider. Datidens interiør er nøye ivarettatt og tradisjonene føres videre. Historien som sitter i veggene på Losby Gods er nettopp noe av det som gjør Losby til en særegen opplevelse.

Omvisningen varer ca. 1 time, og det vil bli servert gløgg og pepperkaker.

Mer informasjon om arrangementet, adkomst etc. finner du på www.ostmarkasvenner.no

*Losby Gods –
En reise i tid og
tradisjoner.
Foto: Kjell Erik
Sandberg.*

Hvor er dette?

Vinn et medlemskap og gi det til en venn...

Østmarkas Venner inviterer til en uhyggelig konkurranse, hvor alle medlemmer kan delta. Vi spør rett og slett: Hvor er dette bildet tatt?

Vi legger ut en ny konkurranse ca. en gang i måneden via nettsidene våre og på Facebook. Hver gang publiserer vi et nytt bilde

av en samling løype- eller stikilt fra Østmarka, og så gjelder det å finne ut hvor skiltene befinner seg. Alle skiltsamlingene henger på steder som har et definert stedsnavn, og det er dette navnet vi er ute etter. Bildene er tatt av Tor Ødemark, som kjenner Østmarka bedre enn de aller fleste.

Førstepremievinneren får ett eksemplar av «Hyllest til Østmarka», jubileumsboka vår, og ett års gratis ØV-medlemskap som gis bort til en venn som ikke allerede er medlem. De som vinner andre- og tredjepremien får ett års gratis ØV-medlemskap som skal gis bort til en venn. Medlemskapet har en verdi av 200 kr for privatpersoner, og løper til det nye medlemmet sier opp.

Hvis du isteden ønsker å gi bort et medlemskap uten å delta i konkurransen, kan du bruke et gavekort som du finner på nettsiden vår.

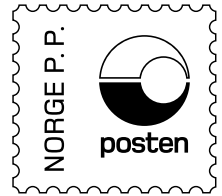
Vinnerne vil bli kontaktet.

Hvis du vet hvor dette bildet er tatt, send en epost til konkurranse@ostmarkasvenner.no, med følgende innhold:

- Ditt eget navn og adresse
- Navn på stedet hvor bildet er tatt
- Navn, postadresse, telefonnummer og epost-adresse til han eller hun du ønsker å gi et gratis ØV-medlemskap til

Hvor er dette? Foto: Tor Ødemark

Returadresse:
Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand,
1112 Oslo

Arrangementer Østmarkas Venner 2017

Arrangement	Dato	Foredragsholder/Guide	Annonseres
Sidesprang til ukjente stier i Hauktjern friluftslivsområde	17. sept	NNV Oslo sør	side 30
Fakkelvandring til Sarabråten	21. sept	Sarabråtens venner	side 12
Guida tur i Rausjømarka i Enebakk	24. sept	Even Saugstad	side 4
Barnas dag på Sandbakken	7. okt	Sandbakken Sportsstue	side 29
SpeiderhytteTuren 2017	14. okt	Østmarkas Speidergrupper	side 33
Høstmøte	31. okt	Annonseres seinere	side 3
Sarabråten-kveld i Bøler kirke	9. nov	Sarabråtens venner	side 17
Historisk vandring på Losby Gods	19. nov	Losby Gods	side 34

Støtt Østmarkas Venner via Grasrotandelen

GRASROTANDELEN

ØSTMARKAS VENNER

Organisasjonsnummer: 871278202

32774871278202